

АКТУАЛЬНІСТЬ РОЗРОБКИ ЦЕНТРІВ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ

Антоненко Ігор Володимирович,
старший викладач
Духота Анастасія Олександрівна,
Студентка
Київський національний університет
технологій та дизайну
м. Київ, Україна

Вступ./Introduction. Проєктування центрів соціально-психологічної допомоги в Україні є одним з важливих аспектів відновлення держави в післявоєнні часи. За роки війни суспільство втомлене і все більше людей потребують психологічної допомоги. Наразі, актуальною є проблема організації таких центрів для надання психологічної допомоги як мирному населенню так і військовим. Розробка подібних закладів базується на потребах суспільства у психологічному відновленні та поверненні до звичного ладу життя. Їх мета забезпечити професійну психологічну допомогу та створити сприятливе середовище для консультування яке може включати: групову терапію, арт терапію та психо-соціальну допомогу. Такі центри мають бути не тільки амбулаторними кабінетами для прийому населення спеціалістами, а й осередком, внутрішній простір та атмосфера якого буде створювати відчуття безпеки та спокою.

Ціль роботи./Aim. Метою дослідження є обґрунтування необхідності розробки та впровадження центрів соціально-психологічної допомоги в Україні, аналіз їхнього потенційного впливу на суспільство та визначення основних підходів до їхньої ефективної діяльності.

Матеріали та методи./Materials and methods. Методологія дослідження включає огляд відповідної української та міжнародної політики, статистичний аналіз потреб психічного здоров'я та тематичні дослідження існуючих ініціатив психологічної підтримки. Були вивчені опитування та інтерв'ю з експертами,

щоб оцінити ефективність поточних систем підтримки та попит на покращені послуги.

Результати та обговорення./Results and discussion. Аналізуючи сучасний стан соціально-психологічної допомоги в Україні можна зауважити наявність нагальної потреби у створенні спеціалізованих центрів для надання підтримки населенню, особливо в умовах воєнних дій та соціально-економічних викликів.

Наявні дослідження показують, що в Україні спостерігається високий рівень посттравматичного стресового розладу (ПТСР) серед внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Зокрема, національне репрезентативне дослідження 2016 року виявило, що поширеність ПТСР серед ВПО становить 32%, депресії – 22%, а тривожних розладів – 17%. Показники цього дослідження підкреслюють необхідність розширення мережі центрів соціально-психологічної допомоги.

Незважаючи на зростання попиту на послуги психологічної підтримки, Україна стикається зі значними проблемами щодо надання доступної та ефективної допомоги. У багатьох регіонах, зокрема в сільській місцевості та районах, які постраждали від війни, відсутні спеціальні центри психологічної підтримки. Існуючі служби часто інтегровані в медичні або соціальні установи, що обмежує їх спектр послуг та ефективність. Програми, що фінансуються державою, часто недофінансовуються, і для заповнення прогалин вони покладаються на міжнародну допомогу та неурядові організації. Хоча в Україні було розгорнуто різноманітні ініціативи щодо психічного здоров'я, єдиної загальнонаціональної стратегії системного розвитку центрів соціальної та психологічної допомоги немає.

Багато українців, особливо з сіл та маленьких містечок, сприймають проблеми психічного здоров'я як табу, що відлякує людей від звернення за професійною допомогою. Відсутність цілеспрямованих інформаційних кампаній ще більше посилює цю проблему розвитку подібних закладів.

Вивчення успішної міжнародної практики в таких країнах, як Польща, Канада та Швеція, дає цінну інформацію для України. Влучним прикладом є

громадські центри психічного здоров'я в Польщі, децентралізовані служби психічного здоров'я забезпечують кращу доступність, зменшуючи навантаження на централізовані установи. Україна могла б прийняти подібні моделі, інтегрувавши психологічну підтримку в місцеві громади. В Канаді обрали інший шлях, там є розповсюдженими послуги онлайн-консультування через інтернет-ресурси та мобільні додатки. Впровадження таких технологій в Україні могло б покращити доступність послуг, особливо для внутрішньо переміщених осіб. В Швеції уряд співпрацює з підприємствами та неурядовими організаціями це забезпечує стабільне фінансування та рівномірний розподіл ресурсів. Вивчення подібного партнерства між державою та підприємцями стимулювало б підвищення ефективності центрів соціально-психологічної допомоги в Україні.

Для подолання викликів пов'язаних з розширенням мережі центрів соціально-психологічної допомоги в Україні доречним було б використання найкращих міжнародних практик. Створення більшої кількості центрів у слаборозвинених регіонах і регіонах, які постраждали від конфлікту, покращить доступність. Також можна розглядати можливість запровадження мобільних підрозділів психологічної підтримки для охоплення віддалених громад. Державні та освітні установи повинні інвестувати в програми підготовки психологів та соціальних працівників. Програми обміну з міжнародними інституціями можуть допомогти покращити професійні навички. Збільшення державного фінансування та заохочення для інвестицій приватного сектора в послуги психічного здоров'я забезпечить довгострокову стабільність. Розробка структурованої фінансової моделі, включаючи страхове покриття психологічних послуг, може підвищити доступність.

Впроваджуючи ці стратегії, розвиток центрів соціально-психологічної допомоги в Україні може призвести до поліпшення показників психологічного здоров'я, підвищення стійкості та психологічного благополуччя громадян України, зниження рівня самогубств і випадків ПТСР, посилення соціальної згуртованості та національної стабільності.

Висновки./Conclusions. Отже, аналіз сучасного стану психосоціальної допомоги в Україні показує, що існує нагальна потреба у створенні спеціалізованого центру підтримки. Однак, незважаючи на зростання потреб, система психологічної допомоги в Україні все ще стикається з багатьма проблемами. Окрім проблем доступності, серйозною перешкодою залишається соціальна стигма щодо психічного здоров'я. Багато українців, вважають психологічні проблеми табу, що знижує їх мотивацію звертатися за професійною допомогою. Вивчення міжнародного досвіду показує, що Україна може вчитися на успішних моделях інших країн.

Враховуючи ці аспекти, Україні слід розширити мережу психосоціальних центрів. Запровадження мобільних підрозділів психологічної підтримки могло б надати допомогу найвіддаленішим громадам. Збільшити інвестиції в спеціалізовану підготовку талантів, здійснювати міжнародні програми обміну та покращити якість спеціалізованих талантів. Розвиток нових фінансових моделей, таких як страхове покриття психологічних послуг та залучення приватних інвестицій, сприятиме стійкості систем догляду. Реалізація цих заходів у повному обсязі значно покращить доступність психосоціальної допомоги чим покращить психічне здоров'я громадян.